

สรุป บทนี้ทำให้เราเข้าใจว่ามนุษย์ทุกคนกลัวความทุกข์ ซึ่งการที่ชีวิตไม่มีความทุกข์หรือหลุดพ้นจากความทุกข์นี้เอง ที่เป็นสิ่งที่มีคุณค่าหรือประโยชน์สูงสุดสำหรับทุกชีวิต โดยศาสนาของโลกเกิดขึ้นมาเพื่อมาช่วยมนุษย์ให้หลุดพ้นจากความทุกข์ของจิตใจ

บทที่ ๔ ศาสนาสอนเรื่องความพ้นทุกข์

ศาสนา คือ คำสอนให้ปฏิบัติเพื่อให้มนุษย์หลุดพ้นจากความทุกข์ทางด้านจิตใจ ซึ่งศาสนาของโลกทั้งหลายนั้น ก็มีหลักคำสอนเรื่องการปฏิบัติเพื่อให้มนุษย์หลุดพ้นจากความทุกข์ของจิตใจที่แตกต่างกันไป โดยศาสนาทั้งหมดของโลกนั้นสรุปแล้วมีอยู่ ๒ ประเภท คือ ศาสนาที่ยอมรับเรื่องเหนือธรรมชาติว่าเป็นสิ่งสูงสุด กับ ศาสนาที่ยอมรับธรรมชาติว่าเป็นสิ่งสูงสุด

คำว่า สิ่งสูงสุด หมายถึง สิ่งที่มีอำนาจสูงสุดในโลกและในจักรวาล “ที่สร้างทุกสิ่งขึ้นมา รักษาทุกสิ่งทุกอย่างเอาไว้ และทำลายสิ่งต่างๆไปเมื่อถึงเวลา” ซึ่งคำว่าทุกสิ่งทุกอย่างนี้ก็หมายถึง ทุกสิ่งไม่เว้นสิ่งใด ซึ่งสิ่งทั้งหลายของโลกและจักรวาลนี้ก็มี ๒ อย่าง คือ วัตถุ กับ นามธรรม โดยวัตถุก็คือสิ่งที่เราสามารถสัมผัสได้ด้วย ตา หู จมูก ลิ้น และกายของเรา ส่วนนามธรรมนั้นก็ได้แก่สิ่งที่เราสามารถสัมผัสได้ด้วยจิตใจของเรา อันได้แก่ การรับรู้, ความรู้สึก, การจำสิ่งต่างๆได้, และอาการต่างๆของจิต (คือความอยากและความคิด)

ในยุคที่ศาสนาทั้งหลายกำเนิดขึ้นมานั้น เป็นยุคที่ยังไม่มีความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์อย่างเช่นในปัจจุบัน ซึ่งผู้คนในยุคนั้นจะกลัวปรากฏการณ์ธรรมชาติ เช่น ไฟป่า ร้อง ไฟผ่า และภัยธรรมชาติต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยเขาเชื่อว่านั่นเป็นการดลบันดาลของสิ่งลึกลับเหนือธรรมชาติ ซึ่งเมื่อเขาได้แสดงอาการเคารพต่อสิ่งที่เหนือธรรมชาตินั้นแล้ว เขาก็จะหายกลัวได้ ซึ่งนี่เองที่ทำให้เกิดศาสนาที่ยอมรับเรื่องเหนือธรรมชาติว่าเป็นสิ่งสูงสุดขึ้นมา

โดยศาสนาที่ยอมรับเรื่องเหนือธรรมชาติว่าเป็นสิ่งสูงสุดนั้น จะมีความเชื่อเรื่องที่เหนือธรรมชาติ คือเรื่องเทพเจ้า (หรือพระเจ้า) หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ว่าเป็นสิ่งสูงสุด ที่

ขึ้นมาทันที ที่เรากำลังทำความดีอยู่ (หรือผลดีนี้อาจเกิดขึ้นมาเมื่อเราได้ทำความดีเสร็จแล้วก็ได้)

ส่วนการความชั่วนั้นก็คือ การมีเจตนาที่จะเอาเปรียบหรือเบียดเบียนผู้อื่น เมื่อมีเจตนาชั่วแล้ว ก็จะสั่งร่างกายทำ คือเบียดเบียนชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งเรื่องทางเพศของผู้อื่น รวมทั้งสั่งให้ปากพูด คือพูดโกหก พูดคำหยาบ พูดเสียดสี พูดเพื่อจ้อ โดยผลจากการทำความชั่วนั้นก็อยู่ที่จิตใจของเรา คือทำให้จิตของเราเกิดความรู้สึกที่ไม่ดี คือทำให้จิตของเราเกิดความรู้สึกไม่สบายใจ หรือเสียใจ หรือร้อนใจ หรือหงุดหงิดใจ เป็นต้น ขึ้นมาทันทีที่เรา กำลังทำความชั่วอยู่ (หรือผลชั่วนี้อาจเกิดภายหลังที่เราได้ทำความชั่วเสร็จแล้วก็ได้)

สรุปแล้วเรื่องความดีความชั่วนี้นี้ก็คือ เรื่องของจิตใต้สำนึกของเราเอง คือเมื่อเรามีเจตนา (ความจงใจ) ในการทำความดี จิตใต้สำนึกของเรามันก็รู้ชั่วนี้นี้คือความดี แล้วจิตใต้สำนึกของเรามันก็จะเกิดความรู้สึกที่ดี คือความสุขใจหรือความอึดอ้อมใจขึ้นมาทันที แต่ถ้าเรามีเจตนาในการทำความชั่ว จิตใต้สำนึกของเรามันก็รู้ชั่วนี้นี้คือความชั่ว แล้วจิตใต้สำนึกของเรามันก็จะเกิดความรู้สึกที่ไม่ดี คือความไม่สบายใจหรือเสียใจ เป็นต้นขึ้นมาทันที

เรื่องความดีและความชั่วนี้ คนส่วนใหญ่มักจะเข้าใจผิดว่า เมื่อเราทำความดีแล้วจะต้องได้รับผลตอบแทนเป็นคำชมจากสังคม หรือได้รับทรัพย์สินเงินทองหรือเกียรติยศชื่อเสียง เป็นต้น เป็นสิ่งตอบแทน รวมทั้งยังเข้าใจผิดอีกว่า เมื่อใครทำความชั่วแล้วจะต้องได้รับผลเป็นการถูกสังคมประณาม หรือถูกลงโทษให้ได้รับความเจ็บปวดหรือทรมาน หรือให้เสียทรัพย์ หรือเสื่อมเสียเกียรติยศชื่อเสียง เป็นต้น เป็นสิ่งตอบแทน ซึ่งนี่เป็นความเข้าใจผิดเป็นอย่างมาก เพราะผลของความดีและชั่วนั้น จิตใจของเราที่ได้รับผลอยู่แล้วขณะเมื่อเราได้ทำความดีและชั่ว ส่วนผลภายนอกนั้นมันไม่แน่นอน มันขึ้นอยู่กับสภาพสังคมและสิ่งต่างๆรอบๆตัวเรา คือถ้าเราทำความดีแล้วไม่มีใครรู้ ก็จะไม่มีใครมาชมหรือมาให้รางวัล หรือเมื่อเราทำความชั่วแล้วปกปิดเอาไว้ได้ ก็จะไม่มีใครมาประณามหรือลงโทษ ซึ่งถ้าเรามี